

DE CULINAIRE

Proef de Linie

FORTENGIDS

WELKOM BIJ DE “FORTEN” VAN DE WATERLINIES

Een gracht om een kasteel, een singel om een stad: het gebruik van water als middel om land te beschermen gaat ver terug in de tijd. Ook bij de waterlinies was water hét wapen tegen de vijand. Waterlinies zijn oer-Hollandse verdedigingswerken die vertrouwden op “inundatie”: het gecontroleerd onder water zetten van laaggelegen polderland. Zwakke plekken werden verdedigd door forten, vestingsteden en bunkers.

Polders die tot kniehoog diep onder water werden gezet over een breedte van 3 tot 5 kilometer. Effectief militair watermanagement bezorgde de vijand een onoverkomelijke waterhindernis. Deze bijzondere waterlinies zijn niet onopgemerkt gebleven. De Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam (UNESCO-site sinds 1996) streven naar een gezamenlijke werelderfgoed aanwijzing in 2019. UNESCO Werelderfgoederen zijn monumenten

of landschappen van hoge natuur- en/of cultuurhistorische waarden, die zeer uniek zijn in de wereld.

Tegenwoordig zijn de waterlinies van Nederland prachtige groene gebieden waar veel te beleven valt. Op de fiets, te voet of over het water. Veel forten en vestingsteden zijn gerestaureerd en hebben nieuwe functies gekregen met zakelijke en ook veel culturele bestemmingen. 'Proef de Linie' richt zich op culinaire hoogstandjes op forten en vestingsteden van onze prachtige waterlinies. Historische locaties waar je kunt genieten van lunch of diner in een authentieke en pure sfeer. Maar ook van koffie en thee met zelfgebakken taart op het terras in de luwte van een metersdikke fort- of vestingmuur.

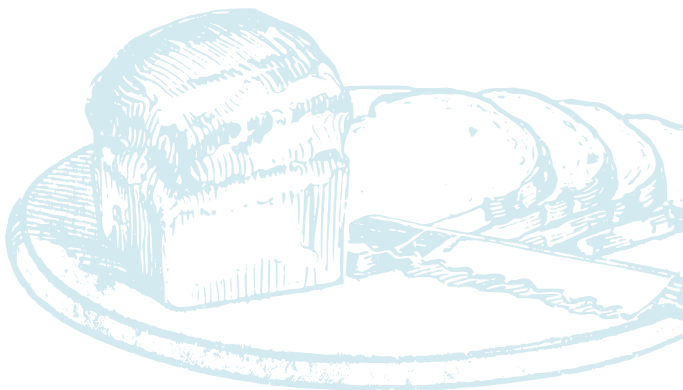
Elk fort en elke vesting heeft een eigen specialiteit. Van speciaalbieren, high-tea's en met zorg bereide picknickmanden tot een diner in de gewelven van de stad of een zomeravond BBQ. Ook aan culinaire evenementen ontbreekt het niet in de waterlinies. Van wijnproeverijen en kookworkshops tot uitgebreide boerenmarkten waar je, je te goed kunt doen aan producten uit de streek. Laat je verrassen door de talloze mogelijkheden en "Proef de linie" zelf.

**CHECK DE
OPENINGSTIJDEN
VOOR JE BEZOEK!**

INHOUD

Overzichtskaart	6
Forten Noord	8
Forten Midden	24
Forten Zuid	38
Vestingsteden	48
Proef de Linie ook voor zaken en feesten	56
Colofon	58

LEGENDA

- Atlantikwall
- Stelling van Den Helder
- Stelling van Amsterdam
- Nieuwe Hollandse Waterlinie
- Oude Hollandse Waterlinie
- Grebbelinie
- Zuiderwaterlinie
- Staats-Spaanse Linies
- Friese Waterlinie
- Ijssellinie

o Leeuwarden

o Assen

o Heerenveen

Friese Waterlinie

Stelling van Amsterdam

Amsterdam

o Almere

o Zwolle

IJssellinie

o Deventer

o Enschede

o Hilversum

Apeldoorn

o Amersfoort

o Zutphen

Utrecht

Grebbelinie

Arnhem

Rhenen

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Nijmegen

o 's-Hertogenbosch

o Eindhoven

o Venlo

Stelling van Den Helder

Den Helder

Stelling van Amsterdam

Haarlem

Amsterdam

Almere

Hilversum

REGIO NOORD

Rondom Amsterdam ligt een stelsel van 46 forten met een lengte van 135 km; de Stelling van Amsterdam. Daarnaast heeft de regio ook forten van de Stelling van Den Helder, Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie in de collectie. Omdat wettelijk was bepaald dat in de omgeving van de forten niets anders gebouwd mocht worden, zijn het tot op de dag van vandaag oases van natuur en rust in een vaak hectische Randstad.

Fiets een Rondje Stelling, wandel over het wandelpad naar Fort bij Abcoude of stap aan boord van 'IJveer XIII' en dineer bij het gerestaureerde fort op Vuurtoreneiland. De Stelling is start- en eindpunt van diverse wandel- en fietstochten door het prachtige Hollandse landschap. Vaar over de Vecht of ontdek de robuuste forten in de kop van Noord-Holland rondom Den Helder!

CULINAIRE TIPS:

- 1) Proef Noord-Hollandse biertjes op Fort Westoever
- 2) Onthaast in het Poterne restaurant van Fort Resort Beemster
- 3) Zegevier de liefde op Vuurtoreneiland met een 5-gangen table d'hôte menu
- 4) Lunch aan de Vecht in het sfeervolle Paviljoen Uit & Meer naast Fort Uitermeer

Locaties voorzien van dit icoon hebben een beperkte kaart.

FORT WESTOEVER

Westoever 1, Den Helder

www.fortwestoever.nl

Fort Westoever heeft een metamorfose ondergaan. Stadsbrouwerij Helderse Jongens runt een nieuwe brouwerij in het fort. Het is een duurzame hotspot waar je in het aangrenzende Biercafé naast bieren uit eigen brouwerij, nog zo'n twintig Noord-Hollandse biertjes kunt proeven. Het café is een ontspannen plek met een huiselijke sfeer door de Perzische tapijtjes, Chesterfield banken en vintage meubelen. Op het menu staan old time favorites als de "Beerburger" met huisgemaakte frieten en een sandwich geitenkaas met honing en walnoten.

FORT KIJKDUIN

De Cantine, Admiraal
Verhuellplein 1, Huisduinen
www.fortkijkduin.nl

In het indrukwekkende Fort Kijkduin vind je een spannend zee-aquarium en tevens het verhaal van de Stelling van Den Helder. Tegenwoordig kan je in de "Cantine" nog steeds gezellig wat drinken en bijkomen na het aaien van de pijlstaartrog.

FORT BIJ EDAM

Oorgat 10, Edam
www.fortbijedam.nl

Het Fort bij Edam aan het Markermeer vormt de noordoostelijke sluitpost van de Stelling van Amsterdam.

Een verstilde plek, met een opmerkelijke flora en fauna, ijsvogels zie je er volop. In de kantine Fort bij Edam kan je terecht voor koffie, thee, appeltaart en kleine versnaperingen.

FORT RESORT BEEMSTER

Poterne restaurant, Nekkerweg 24, Zuidoostbeemster

www.fortresortbeemster.nl

Fort Resort Beemster in de Noord-Hollandse Beemsterpolder staat voor pure luxe. Het fort herbergt een prachtige spa en wellness, een hotel en een paar restaurants. Het Poterne restaurant, met lounge terras dat bij mooi weer geopend is, staat los van de wellness. De chef-kok bereidt dagelijks een wisselend menu en werkt met verse seizoensproducten uit de streek. Raadpleeg ook de uitgebreide wijnkaart. Lunchen, borrelen of dineren in het sfeervol ingerichte restaurant in het middenschip van het fort is een culinaire beleving.

FORT SPIJKERBOOR

Westdijk 46, West-Beemster
www.fortspijkerboor.nl

Op de dagen dat Fort Spijkerboor opengesteld is voor het publiek, kun je genieten van een kop koffie of thee, diverse frisdranken, koeken en candybars. Voor familie- of groepsactiviteiten kan er ook een biologische lunch worden besteld.

FORT MARKENBINNEN

Fort-Treffelijk
Provincialeweg 9, Markenbinnen
www.fort-treffelijk.nl

Fort Markenbinnen vormt een paar keer per jaar het decor van de buitenbios of een pop-up diner. Ook kan je er geweldige kinderfeestjes organiseren of een groepsdiner boeken voor minimaal tien personen. Succes gegarandeerd.

FORT AAN DEN HAM

Busch en Dam 13, Uitgeest

www.fortaandenham.nl

Op het stoere Fort aan den Ham wordt door een enthousiaste groep vrijwilligers het fortmuseum onderhouden. In de gezellige kantine kan je bij hen terecht voor een kopje thee of koffie met koek.

FORTEILAND IJMUIDEN

Forteiland 10, IJmuiden

www.forteiland.nl

Forteiland IJmuiden staat voor avontuur. Onder leiding van een gids duik je in de rijke geschiedenis van dit kustfort.

Of kies voor het programma Avontuurlijk Forteiland: dan dwaal je door de ondergrondse gangen van de bunkers en bak je zelf pannenkoeken in de keuken van het fort.

FORT BIJ PENNINGSVEEER

Kremer Wijnkopers, Penningsveer 2-9, Haarlemmerliede
www.kremerwijnkopers.nl

Kremer Wijnkopers is gevestigd in Fort Penningsveer, een ideale plek voor de opslag van wijn.

Regelmatig zijn er evenementen en wijnproeverijen op het fort en je kunt op afspraak langsgaan. Hun specialiteit? Mooie biodynamische wijnen uit Italië.

Casa Fortezza

Vino e Olio Italiano

www.casafortezza.nl

FORT AAN DE LIEBRUG

Casa Fortezza

Liedeweg 9, Haarlemmerliede
www.casafortezza.nl

Op zaterdagmiddagen kun je een bezoekje brengen aan het magazijn en de proefruimte van Casa Fortezza in Fort aan de Liebrug. Je vindt hier een exclusief assortiment van Italiaanse wijnen, vele soorten biologische olijfolie van het vat en de lekkerste aceto balsamico.

KUNSTFORT BIJ VIJFHUIZEN

Restaurant 't Fort

Fortwachter 3, Vijfhuizen

www.fortrestaurant.nl

Op Kunstfort bij Vijfhuizen, dompel je je onder in de kunst. Zowel binnen als buiten het fort valt van alles te zien. Er zijn wisselende exposities en op het fortterrein kan je tijdens een wandeling kunstwerken bekijken. Voor of na het tentoonstellingsbezoek ben je welkom bij Restaurant 't Fort, voor een uitgebreide lunch. Op de kaart staan onder meer frisse salades en sandwiches of kies voor een 'Polderplank' met landbrood, soep en diverse soorten beleg. De 'Bunker-burgers' zijn een aanrader!

FORT DE KWAKEL

Cafe Bar 't Fort

't Fort 55, De Kwakel

www.barhetfort.nl

Bar 't Fort is een gezellig café dat dagelijks geopend is voor een hapje en een drankje. Voor een tosti, bittergarnituur of portie saté ben je hier aan het goede adres.

FORT AAN DE DRECHT

Het Pannekoekenfort/ Vinocerf,
Grevelingen 50, Uithoorn

www.hetpannenkoekenfort.nl,

www.vinocerf-wijngenootschap.nl

Het stoere Pannenkoekenfort heeft een interieur met industriële lampen en oude, gewelfde plafonds. Op het menu staan uiteraard talloze soorten pannenkoeken. Op Fort aan de Drecht huist ook het proeflokaal van wijngenootschap Vinocerf, dat elke zaterdagmiddag is geopend.

FORT WAVER-AMSTEL
Wijnkoperij Krimpenfort Wijnen
Waverdijk 19a, Waverveen
www.fortwaveramstel.nl

Fort Waver-Amstel is al sinds 1959 in gebruik als wijnopslagplaats. De wijnkoperij werkt op afspraak en acht keer per jaar worden de Opendeurdagen georganiseerd: wijnproeverijen met een thema dat past bij het seizoen.

FORT NIGTEVECHT
Velterslaan 1, Abcoude
www.fortnigtevecht.nl

Verscholen in het groen aan het eind van een kronkelend pad ligt Fort Nigtevecht Het serene fort, waar de natuur centraal staat, is een gedenkplaats. Het is op zaterdag en zondag geopend en je kunt jezelf van koffie en thee voorzien, met een koek of chocola (in ruil voor een kleine bijdrage).

FORT DIEMERDAM

Paviljoen Puur

Overdiemerweg 37, Diemen

www.paviljoenpuur.nl

Het onder architectuur gebouwde Paviljoen Puur in de vorm van een slakkenhuis is dé blikvanger van Fort Diemerdam. Op het groene fortterrein vind je verder een gerestaureerde fortwachterswoning, munitiebunkers en geschutopstelplaatsen: stuk voor stuk stille getuigen van een roemrijk verleden. In de omgeving kun je lange fietstochten maken, onder meer langs het IJmeer naar Muiden. Het fort, dat onder de rook van Amsterdam ligt, is een ideale locatie voor een feest of diner. Op zondagen kan je bij Paviljoen Puur lunchen of borrelen. Reserveren is aangeraden.

VUURTORENEILAND

Vertrek vanaf de Veemkade tegenover het Lloyd Hotel
Oostelijke Handelskade 34, Amsterdam
www.vuurtoreneiland.nl

Vuurtoreneiland in het Markermeer is een wereld op zichzelf. Alleen al de reis erheen is een belevenis: per boot vanaf het Amsterdamse Lloyd Hotel. In de zomer schuif je in een transparante glazen kas aan voor een table d'hôte-menu van vijf gangen, bereid met regionale producten, ambachtelijke technieken en open vuur. 's Winters eet je in het fort. Ondertussen is er tijd genoeg om te genieten van de fraaie luchten, het oude fort, de gietijzeren vuurtoren, het weidse uitzicht over het water en de natuur. Na afloop brengt de boot je weer terug naar Amsterdam.

FORTEILAND PAMPUS

Pampus Paviljoen 1874

Vestingplein 1, Muiden

www.pampus.nl

Een bezoek aan Pampus begin of eindig je in het Pampus Paviljoen 1874. Om iets te drinken of lekker te lunchen. Het is goed toeven op het terras met een fenomenaal uitzicht over het IJmeer. De pop-up restaurants Zomer- en Winterlicht, zijn door hun tijdelijke karakter extra spannend.

MUIDERSLOT

Museumcafé De Taveerne

Herengracht 1, Muiden

www.muiderslot.nl

Bij De Taveerne, het sfeervolle museumcafé van het Muiderslot, word je omarmd door historie. Bij mooi weer is het terras op het slotplein open. Een aangename plek om van het alle facetten van het leven op een kasteel te genieten.

FORT UITERMEER

Paviljoen Uit & Meer, Uitermeer 5, Weesp

www.paviljoenuitenmeer.nl

Naast het gerestaureerde en deels in oude luister herstelde torenfort van Fort Uitermeer ligt het sfeervolle Paviljoen Uit & Meer.

Een perfecte plek om neer te strijken voor koffie met taart, maar ook voor een lunch of diner. Bij mooi weer zit je op het terras pal aan de oevers van de Vecht en er is een ruime, lommerrijke veranda. Het fort ligt aan de wandelroute 'Rondje Naardermeer' en in de omgeving kun je lange fietstochten maken. Bezoek het paviljoen ook eens per boot: het fort beschikt over een sloepenhaven met negen ligplaatsen en er is een kanosteiger.

HET NEDERLANDS VESTINGMUSEUM

Westwalstraat 6, Naarden

www.vestingmuseum.nl

**In het Vestingmuseum
worden nog heuse kanonnen
afgevuurd!** In de gezellige

kantine met houten banken
en tafels kun je, na het fort
verkend te hebben, neer-
strijken voor koffie, warme
chocolademelk, een tosti
of een stuk appeltaart.

FORT WERK IV

Vernissage, Dr. Abraham Kuyper-
laan 1A, 1402 SB Bussum

www.vernissage.nl

**Het lommerrijke Fort Werk
IV is dé plek voor een culinair
kinderfeestje.** Binnen zijn
twee kookstudio's, maar
veel leuker nog is de stoere
buitenkeuken. Kinderen maken
zelf pizza in de houtgestookte
oven en roosteren maïs en
marshmallows boven een
knapperend vuur.

REGIO MIDDEN

Ontdek de Nieuwe Hollandse Waterlinie, het grootste verdedigingswerk van Nederland of roemruchte Grebbelinie waar echt werd gevochten. Rondom Utrecht is het een walhalla voor de fortliefebber; dit hoger gelegen deel van Nederland kon niet verdedigd worden door het land onder water te zetten. Daarom waren extra versterkingen in de vorm van forten noodzakelijk.

Zin in een koel biertje? Een smaakvol viergangendiner of een kop dampende kruidenthee? Ook de forten in deze regio hebben veel lekkers in huis. Aan jou de keus met wie je aan tafel schuift.

CULINAIRE TIPS:

- 1) Brownie, limoentaart of hartige quiches op Fort Nieuwersluis
- 2) Zomeravond barbecue op Fort aan de Klop
- 3) Versgebakken brood bij Vroeg
- 4) Bierproeverij met fortgerijpte (bier)kaas op Fort Everdingen

Locaties voorzien van dit icoon hebben een beperkte kaart.

FORT NIEUWERSLUIS

Theetuin

Rijksstraatweg 7b, Nieuwersluis

www.fortnieuwersluis.nl

Het terrein van Fort Nieuwersluis is een oase van rust. Het water en het vele groen waarmee de oude fortgebouwen zijn omgeven, zorgen voor een instant gevoel van harmonie. Elke zondag staan in de Theetuin verse sappen en huisgemaakte taarten uitgesteld op lange tafels. Een feest voor het oog. Ook kan je er verse soep en lunch- of borrelplankjes bestellen. Als het kouder is, zit je gezellig binnen, in een sfeervol ingerichte keuken op de begane grond van het fort en bij mooi weer staan er picknicktafels in het zonnetje.

FORT MAARSSEVEEN

Cultuurcantine

Herenweg 3, Maarssen

www.c-fordt.nl

Fort Maarsseveen is een broedplaats voor kunst en cultuur. Met een klein theaterzaaltje en een ruimte voor bijzondere exposities. Als je boven op het fort staat, kijk je eindeloos ver uit over het omliggende linieland. Loop mee met de Polderwachter die enorm veel weet van de werking van de waterlinie. Of neem plaats op het ruime, zonnige terras en geniet van een stuk kokostaart of wortelcheesecake, gecombineerd met een pot home made ijs thee. Cool!

FORT AAN DE KLOP

Brasserie Het Wachthuis

1e Polderweg 4, Utrecht

www.fortaandeklop.com

De stad lijkt mijlen ver weg, toch is het vanaf de Utrechtse Dom slechts een kwartiertje fietsen naar het door groen omgeven Fort aan de Klop. Bij Brasserie Het Wachthuis, ooit een bomvrij wachthuis waar manschappen zich verschansten in tijden van oorlog, ben je welkom voor koffie of een lunch. Ook is er een zonovergoten terras. 's Avonds kun je binnen of buiten aan tafel voor een intiem diner of een barbecue, bereid met biologisch vlees en kruiden uit eigen tuin.

BOTANISCHE TUINEN FORT HOOFDDIJK

Tuincafé Botanica

Budapestlaan 17, Utrecht

www.tuincafebotanica.nl

Vanaf het terras van Tuincafé Botanica in de Botanische Tuinen op de Uithof heb je prachtig zicht op Fort Hoofddijk.

Omgeven door een groene wildernis met "exotische plantensoorten" kun je hier de lekkerste biologische broodjes, huisgemaakte soepen en verse sappen bestellen.

FORT LUNET IV

Lunchroom De Smaak van Lunet
Oude Liesbosweg 40A, Utrecht
www.fortlunet4.nl

Fort Lunet IV ligt midden in het Beatrixpark In Utrecht..

Bij De Smaak van Lunet kan je gezellig koffiedrinken, lunchen of een high tea nuttigen. Het grote terras heeft fijne loungebanken en picknicktafels.

STAYOKAY UTRECHT-BUNNIK

Rhijnauwenselaan 14, Bunnik
www.stayokay.com

Wat een plek! Hostel Stayokay Utrecht-Bunnik ligt aan de Kromme Rijn, midden in het bos en op slechts vijf kilometer van Utrecht. In landhuis de Ridderhofstad zijn drie restaurantzalen en in het naastgelegen koetshuis is een gezellig café met terras.

WATERLINIEMUSEUM FORT BIJ VECHTEN

Museumcafé, Marsdijk 2, Bunnik
www.waterliniemuseum.nl

Het Waterliniemuseum is een lust voor het oog. Hier ontdek je alles over de verdediging van Nederland door de inzet van water. Een must see is de levensgrote maquette van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het museumcafé is open voor koffie, thee, fris en taart.

VROEG

Restaurant & Bakkerij Vroeg
Achterdijk 1, 3981 HA Bunnik
www.vroeg.nl

Restaurant & Bakkerij Vroeg is gehuisvest in een monumentale boerderij uit 1600, midden in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Bij binnenkomst ruik je het beroemde zelfgebakken brood van Vroeg, ook te koop in de winkel, samen met andere heerlijkheden.

KROMME RIJN FRUIT

Fruitboerderij en Platteland-
winkel De Achterdijk
De Achterdijk 25, Bunnik
www.krommerijnfruit.nl

Bij Plattelandwinkel De Achterdijk in de Kromme Rijnstreek vind je echt vers geplukt fruit. De jams en sappen wil je allemaal in huis hebben. Op het terras wordt home made taart geserveerd: gemaakt van aardbeien, pruimen of kersen uit eigen boomgaard.

DE BATTERIJEN OVEREINDESEWEG

Overeindseweg 25A, Nieuwegein
www.debatterijen.com

Vanaf medio 2017 is het historische Wachthuis op fort De Batterijen dé plek voor ontspanning in het weekend. Neem plaats in de gewelven of op het fantastische terras aan het water om te genieten van een drankje terwijl de kinderen op het fortterrein ravotten.

WIJNFORT JUTPHAAS

Fort Jutphaas 3, Nieuwegein
www.wijnfortjutphaas.nl

Wijnfort Jutphaas ligt verscholen in een groene oase. Het fort heeft een moderne wijnbar waar je heerlijke wijnen kunt proeven. Goed gesmaakt? Dan kan je meteen een fles kopen in de wijnwinkel. Bij goed weer drink je een glas wijn op het terras en wil je nooit meer naar huis.

HAJÉ

Linielanding

Waterliniedok 1, Nieuwegein

www.haje.nu

De Linielanding is dé toegangspoort tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie en het Eiland van Schalkwijk. Vanaf hier kan je te voet, op de fiets of per kano het gebied verkennen. Het industrieel ingerichte restaurant heeft een uitgebreide kaart. Het uitzicht vanaf het terras is adembenemend.

WERK AAN DE KORTE UITWEG

Theehuis Fort WKU

Lange Uitweg 42A, Tull en 't Waal

www.fortwku.nl

In het voormalige wachtlokaal van Werk aan de Korte Uitweg word je warm onthaald door medewerkers met een beperking. Alle gerechten worden met veel liefde en zorg bereid met kruiden uit eigen tuin. Onthaasten pur sang.

LINIEWORST

Achterdijk 1, Schalwijk

www.blokhovenslinievarken.nl

Wekelijks maakt slager Ferry Lempers van het vlees van het Blokhovens Linievarken, afkomstig van de boerderij van de gebroeders Uijtewaal, op ambachtelijke wijze gedroogde worst.

Deze overheerlijke Linieworst in verschillende smaken is inmiddels een begrip. Kopen!

RESTAURANT JONKHEER-DE RAM

Jonkheer Ramweg 22, Schalkwijk
www.jonkheer-deram.nl

Restaurant Jonkheer-de Ram is gevestigd in een monumentaal pand uit 1788. Op de kaart veel goed vlees met een verhaal, waaronder huisgemaakte Linieham. En om de dorst te lessen kan je kiezen uit twintig soorten bier. Het terras ademt een ongedwongen, dorpse sfeer.

FORT EVERDINGEN

Het proeflokaal

Noodweg 2, Everdingen

www.forteverdingen.com

Op het fortterrein van Fort Everdingen bevindt zich Bierbrouwerij en proeflokaal Duits en Lauret. Op aanvraag kun je aanschuiven bij de brouwers voor een bierproeverij met fortgerijpte (bier)kaas. Tijdens het proeven leer je meer over het ambachtelijke brouwproces.

WERK AAN HET SPOEL

Gailberdingerdijk 40A,

Culemborg

www.werkaanhetspoel.nl

Werk aan het Spoel is unieke plek in een oorspronkelijke linielandschap. Het architectonische restaurantgebouw gaat op in het landschap. Door de oude fortwallen af te graven ontstond een openluchttheater. De menukaart en het ontspannen terras maken het plaatje af.

ALLUREPARK DE LUCHT (GREBBELINIE)

Gasterij de Hooiberg
Barneveldsestraat 49,
Renswoude
www.gasterijdehooiberg.nl

Als je de Grebbelinie verkent, kun je bij Gasterij de Hooiberg, aan de rand van Allurepark de Lucht, terecht voor een heerlijke snack, een ijsje, een kipsaté of iets te drinken. Buiten is een speeltuin voor de kinderen.

BIJ AALTJE A/D LINIE

Zegheweg 49, Woudenberg
www.bijaaltje.nl

Hoe leuk om in de buitenlucht Bij Aaltje aan de Linie de kookworkshop Vurig Koken te volgen! Onder begeleiding van een buitenkok kook je op houtvuur met ingrediënten van de boerderij en biologische seizoensproducten. Na afloop eet je alles samen op.

LANDGOED RUWINKEL

Ruwinkelseweg 11,

Scherpenzeel

www.landgoedruwinkel.nl

Landgoed Ruwinkel ligt precies tussen Grebbelinie, Heuvelrug en Veluwe in. Het aanbod aan eetgelegenheden is divers. Of je nu naar Bread & Breakfast, Pannekoekenhuis Hans en Grietje of Juffrouw Tok gaat, het is allemaal even smakelijk.

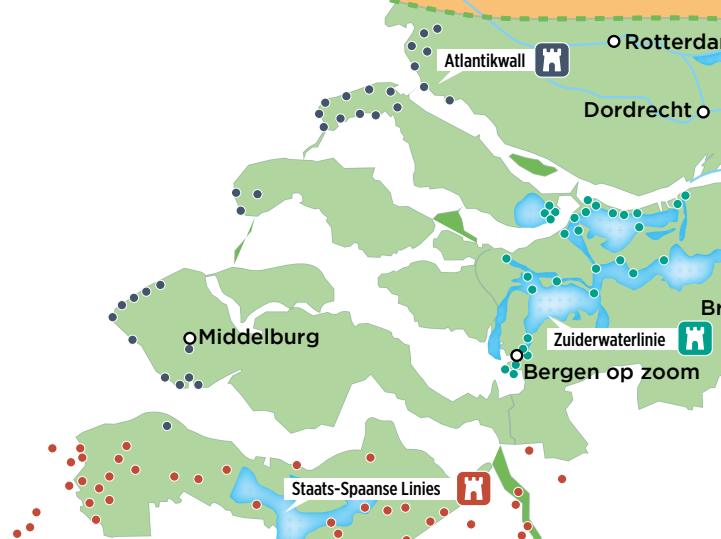
FORT 1881

Museumcafé, Stationsweg 80-

82, Hoek van Holland

www.fort1881.nl

Geniet van de authentieke sfeer van het Museumcafé dat je in het fort vindt en in de zomermaanden in het M-gebouw, de oude officierskantine en het schermlokaal van de militairen. Drink vooral een drankje op het terras met uitzicht op de Nieuwe Waterweg.

REGIO ZUID

Het zuidelijk deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie biedt voor ieder wat wils; een taveerne, brasserie of fortwachterij. Voor echte bourgondische sferen moet je in de vestingsteden van de Zuiderwaterlinie zijn.

Te midden van een afwisselend landschap met boomgaarden, weilanden, grienden en rietvelden stroomt 108 km lang, de Linge, de langste rivier in Nederland. Tussen Doornenburg en Gorinchem vind je tal van historische dorpen en forten. Ook de Vestingdriehoek is het bezoeken waard. Er zijn terrassen, restaurants, een bioscoop en theater in Gorinchem, sfeervolle

B&B's. Wist je dat je zelfs op Fort Vuren en Slot Loevestein kunt overnachten!

CULINAIRE TIPS:

- 1) Ontspan op het terras onder de lindebomen bij Fort Vuren
- 2) Geniet van een peuzelplankje, appeltaart van tante Annie of een bunkerburger op Fort Altena.
- 3) Kom naar het 'aanschuifdiner' en eet wat de pot schaft bij De Pure Keuken op Fort Isabella.
- 4) Proef 'echte' kanonskogels en bunkerbrood in lunchroom de Kletsmajoor op Fort Sabina

Locaties voorzien van dit icoon hebben een beperkte kaart.

KUNSTFORT ASPEREN

De Taveerne

Langendijk 60, Acquoy

www.kunstfortasperen.nl

In KunstFort Asperen komen geschiedenis, architectuur, cultuurlandschap en kunst samen. Het fort is van binnen en buiten gerestaureerd en vormt een ideale plek voor tentoonstellingen.

Pal naast het fort is De Taveerne gehuisvest in een de onder architectuur gerestaureerde houten loods. Op deze idyllische locatie langs de Linge kun je binnen en buiten lunchen. Buiten kan je een plekje op het grote terras zoeken met uitzicht op het torenfort.. Of kies voor een borrel op de omwalling van het fort, terwijl je geniet van de groene omgeving.

GEOFORT

3D Café

Nieuwe Steeg 74, Herwijnen

www.geofort.nl

Bij GeoFort stap je in de wereld van cartografie en navigatie. Op dit forteiland experimenteer je met oude en moderne geo-technieken of raak je gedesoriënteerd in een spannende, ondergrondse gang. In het sfeervolle 3D Café is naast lekker eten en drinken een stuk meer te beleven. Zo staat de menukaart vol geografische verhalen en bijzondere gerechten. Wat dacht je van een 'remote sensing soepje' of een 'smeltende ijskappensorbet'? Leuk detail: met een speciaal brilletje gaan je tekeningen op de placemat in 3D zweven!

FORT VUREN
De Fortwachterij
Waakdijk 29, Vuren
www.fortvuren.nl

Fort Vuren is een pleisterplaats aan de oevers van de Waal. Je kunt er overnachten en lunchen in de Fortwachterij. In de knusse huiskamer-ambiance kan iedereen ontspannen genieten van een drankje, simpel hapje, lunch of groepsarrangement op maat.

KAMPEERTERREIN DE LIEVELINGE

Restaurant Kees en Kwartel
Haarweg 6, Vuren
www.lievelinge.nl

Kampeerterrein de Lievelinge is een kleurrijke, creatieve vrijplaats. Bij Kees en Kwartel kun je ontbijten met een krantje, lunchen in de zon op het fijne terras en dineren met zoveel mogelijk producten uit eigen moestuin.

SLOT LOEVESTEIN

Taveerne

Loevestein 1, Poederoijen

www.slotloevestein.nl

In een oer-Hollands landschap, waar Maas en Waal samenkomen, ligt Slot Loevestein. De rijke geschiedenis van deze bijzondere plek beslaat zo'n zeshonderdvijftig jaar. In het kasteel, de voorburcht en het soldatendorp valt veel te beleven en in het museum leer je meer over Hugo de Groot, de Middeleeuwen en de Hollandse Waterlinie. Vergeet niet ook een bezoekje te brengen aan de Taveerne. Binnen eet je in een sfeervolle ruimte met een prachtig balkenplafond en buiten zit je aan grote tafels onder de reusachtige kastanjeboom.

FORT ALTENA
Brasserie Kazerne C
Tol 8, Werkendam
www.fortaltena.nl

Na het verkennen van Fort Altena strijk je neer op het gezellige terras van Kazerne C om te genieten van een peuzelplankje of bunkerburger. Binnen is de sfeer geborgen door oude bakstenen muren en houten balken. Een prettige locatie voor koffie met soldatenkoek, appeltaart van tante Annie of “De meisjes van Altena”, de huisgemaakte fortlikeur die uiteraard in de Liniewinkel in het Torenfort te koop is. Leuk idee voor een cadeautje!

FORT BAKKERSKIL
Bed & Breakfast Fort Bakkerskil
Kildijk 143, Nieuwendijk
www.bakkerskil.nl

Fort Bakkerskil is een bijzondere plek om te overnachten. Na een wandeling en fietstocht door het linieland kan je in het voormalige manschappenverblijf, waar ooit achtentwintig soldaten sliepen, overdag koffie met appeltaart, een biertje of een wijntje bestellen.

119

DAKTERRAS

DACHTERRASSE | ROOFTOP TERRACE

UITZICHTPUNT

AUSSICHTSPUNKT | VIEWPOINT

FORT PANNERDEN
Waaldijk 1, Doornenburg
www.fortpannerden.eu

Fort Pannerden ligt verborgen onder de aarde, maar is maar liefst vijf verdiepingen hoog! Met expeditie Pannerden, Elements, Luisterfort en Sterke verhalen kom je de dag wel door. Vanaf het terras heb een weids uitzicht over Waal, Rijn en Pannerdens Kanaal.

FORT ISABELLA

De Pure Keuken

Reutsedijk 4, Vught

www.depurekeuken.nl

Fort Isabella is een oud kazerneterrein met historische panden die gebruikt worden als woon- en werkplek door studenten, ondernemers en kunstenaars. Een bruisende plek waar je ook De Pure Keuken aantreft. In een eigentijdse entourage kan je genieten van koffie, een borrel en van prettige lunchgerechten zoals Piadina Mozzarella, Vega Salade met gegrilde groenten, een clubsandwich of garnalenkroketjes. Ook voor kookworkshops, feesten of een prive-diner.

FORT BUITENSLUIS

Fortlaan 10, Numansdorp

www.fortbuitensluis.nl

Een paar dagen per maand kun je Fort Buitensluis bezichtigen. Op het fortterrein zijn wandelroutes uitgezet langs de verschillende gebouwen. Bij de uitzichtpunten vind je bankjes met onder meer uitzicht op de Haringvlietbrug over het Hollandsch Diep. In het fort zijn consumpties verkrijgbaar.

FORT SABINA

De Kletsmajoor

Fortweg 1, Heijningen

www.fortsabina.nl

In de gewelven van de grote kazerne van Fort Sabine, vind je bar-lunchroom de Kletsmajoor. De gerechten hebben toepasselijke namen: zo kun je je tanden zetten in specials als de 'kanonskogel' en 'bunkerbrood'. Of je bestelt tapas met een glas wijn.

CULINAIR GENIETEN IN DE VESTINGSTEDEN

Nederland kent veel steden die ooit werden versterkt met muren, wallen, bastions en andere verdedigingswerken om de burgers te beschermen tegen aanvallen van buitenaf. Niet veel mensen weten dat veel van deze vestingsteden bij de waterlinies horen.

Voorals de Zuiderwaterlinie en de Oude Hollandse Waterlinie bestaan uit vele vestingsteden met ieder hun eigen militaire verleden en hedendaagse charme. Of je nu shopt, een latte drinkt of een vorkje prikt, alles wat je onderneemt in de binnenstad van de vesting vindt plaats tegen een indrukwekkend historisch decor met tal van gezellige kroegen, restaurants en terrassen.

www.vestingen.nl

VESTING MUIDEN

Kom naar Muiden, het gastronomisch middelpunt van de noordelijke **Vechtstreek**. Verrassend lekker en betaalbaar eten kan je bij Eethuys Café Graaf Floris V met een terras aan de sluis.

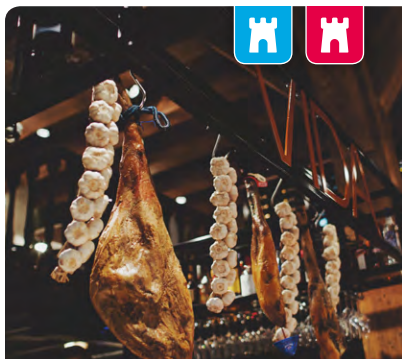

VESTING WEESP

De historische binnenstad van Weesp heeft ruim tweehonderd rijksmonumenten, pittoreske grachten en een keur aan restaurants en gezellige cafe's. Misschien is de Weesper Mop van amandelspijs wel de grootste traktatie.

VESTING NAARDEN

Dineer in het Arsenaal, overnacht in het Vesting Hotel of waan je in Spanje en dompel je onder in de warme sfeer van Vida Cervceria Taperia, waar authentieke gedroogde hammen boven de toog hangen.

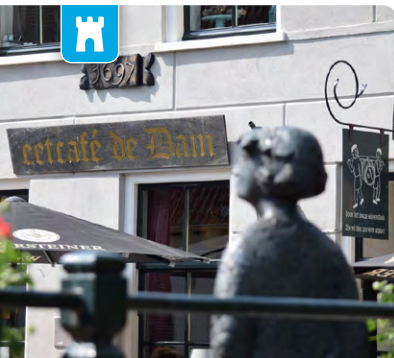
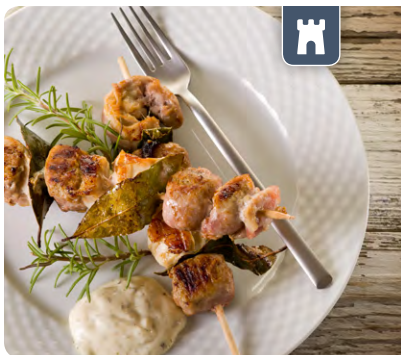
VESTING VIANEN

Bij Zas & Fratsen word je gastvrij ontvangen. Een supergezellig eettentje voor een goede cappuccino, vers broodje of huisgemaakte taart.

VESTING BRIELLE

Bekend van de Tachtigjarige Oorlog, wordt uit eten gaan in deze gezellige vestingstad een echte beleving bij Hotel Restaurant de Zalm.

Met gerechten als 'Brielse Zeehelden', 'Geuzensoep' en 'Ham van de Spanjaarden'.

VESTING NIEUWPOORT

In de kleinste Vestingstad van Nederland is het heerlijk toeven bij Eetcafé de Dam.

Hier kijk je uit op het stadhuis uit 1697. Dat werd gebouwd over de inundatiesluis.

VESTING LEERDAM

In stijl dineren doe je bij Het Oude Posthuys, gevestigd in een markant historisch gebouw. Wat deze locatie nog aantrekkelijker maakt is het terras aan het water.

VESTING WOUDRICHEM

De geschiedenis is letterlijk van de muren af te lezen bij restaurant De Gevangenpoort, waar je zowel uitgebreid kunt lunchen als dineren.

VESTING GORINCHEM

Gorinchem kent een gezellig horecaplein aan de Grote Markt. Voor een echt streekproduct ga je naar Speciaalbakkerij van der Grijn. Proef hier de lekkerste Gorkumse vestingkoekjes.

VESTING GRAVE

Treed in de voetsporen van Willem van Oranje en beleef Het Arsenaal van nu bij **Restaurant Drinken & Eten**. Op het zonnige terras in de sfeervolle binnentuin vol lindenbomen kan je prima zitten met een drankje en hapje.

VESTING RAVENSTEIN

Na een 'Dagje Ravenstein' het middeleeuwse stadje, is het volop genieten van gezellige cafés, restaurants en lommerrijke terrassen. Proef hier een van de ambachtelijk gebrouwen bieren van Wilskracht Stadsbrouwerij.

VESTING MEGEN

Geniet van de rust van de oude stadskern en strijk neer bij Terras Effe Zitten aan de Maasdijk of bij restaurant Op de Poort en restaurant Den Uiver. Bij Terras EffeZitten is er elke eerste zondag van de maand open podium, waarbij lokale zangers en bandjes de feestvreugde verhogen.

VESTING 'S-HERTOGENBOSCH

Brasserie Restaurant Het Bolwerk is gebouwd op de plek van de 14e eeuwse stadspoort 'De Koepoort'. Het gebouw is een reconstructie van het voormalige Bolwerk, waarvan delen nog in tact en zichtbaar zijn. De gezellige Brasserie is zeven dagen per week geopend voor ontbijt, lunch, borrel en diner.

VESTING GEERTRUIDENBERG

Bij restaurant Koken aan de Markt kies je voor een smakelijk meergangenmenu of steek zelf de handen uit de mouwen tijdens een kookworkshop voor groepen.

VESTING KLUNDERT

Gasterij 't Tolhuys is een sfeervol restaurant met vooral veel vis op het menu. Het pand heette 600 jaar geleden het "Duitenhuis". Daar waar men de vesting Klundert binnenkwam werd de tol geheven aan handelaren, (turf)schippers en kooplui.

VESTING WILLEMSTAD

Eten op de punt van de haven met uitzicht op het Hollands Diep? Dat kan bij restaurant Vista. Uiteraard staat er voldoende vis op het menu, zoals noordzeekrab, zeebaars of oesters.

VESTING STEENBERGEN

Rondom de jachthaven kan je neerstrijken bij een van de restaurants, cafés en terrassen. Geniet van het water, de passerende schepen en het culinaire aanbod.

VESTING BERGEN OP ZOOM

Geniet van het beroemde AAA menu met asperges, ansjovis en aardbeien.

Dé drie lokale delicatessen van de vesting. Het is er ook goed shoppen, dus neem vooral wat lekkers mee naar huis.

VESTING HULST

Wat dacht je van kersverse mosselen en zilte zeekraal met een Zeeuwsche Witte om de dorst te lessen? Dat en veel meer kan in deze Bourgondische vesting.

PROEF DE LINIE OOK VOOR ZAKEN EN FEESTEN

Zakelijk op het fort

De forten en vestingsteden in de waterlinies vormen ook een sfeervol decor voor vergaderingen, bedrijfsuitjes, congressen, trainingsdagen, lezingen, boekpresentaties en andere zakelijke bijeenkomsten. Van intieme ruimtes voor een man of acht tot grote zalen voor honderden personen.

Feest op het fort

Maar ook voor een jubileum, familiereünie, verjaardag of afstudeerfeest zijn deze historische gebouwen uitermate geschikt. Op een warme zomernacht dineren aan lange tafels onder de sterrenhemel, borrelen bij vuurkorven of dansen in een bomvrije kazerne: de sfeer is hoe dan ook bijzonder. De verschillende forten bieden ruimte voor grote feesten én kleine partijen. Hoe bijzonder is het om elkaar het jawoord te geven in een ridderzaal of op een stoer fort? Een aantal van de vestingwerken in de waterlinies mag zich officiële trouwlocatie noemen.

Kijk voor alle mogelijkheden op forten.nl

COLOFON

Proef de Linie is een idee en een uitgave van Stichting Liniebreed Ondernemen. Liniebreed Ondernemen heeft als doel zorg te dragen voor een duurzame, maatschappelijke en economische benutting van de Waterlinies in Nederland. Door middel van maatschappelijk verantwoord ondernemen, met respect voor ons culturele erfgoed en de natuur, willen wij ervoor zorgen dat zoveel mogelijk Nederlanders met volle teugen van de veelzijdigheid van forten en waterlinies kunnen genieten. Met als uiteindelijk doel het behoud van ons unieke erfgoed voor volgende generaties.

Stichting Liniebreed Ondernemen

Fort Nieuwersluis, Rijksweg 7b, 3631 AA Nieuwersluis

www.liniebreedondernemen.nl

www.forten.nl

www.waterlinies.nl

Productie: Stichting Liniebreed Ondernemen

Vormgeving: Pien Grafisch Gezien

Teksten: Juke van Niekerk, Titia de Zeeuw
en Caroline Westdijk

Drukwerk: Habo DaCosta

Oplage: 10.000

Uitgave: december 2016

WATERLINIES

KOM OOK NAAR DE FORTEN EN WATERLINIES IN NEDERLAND!

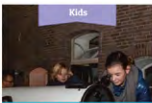
Vergaderen of bedrijfsuitje op een fort?

Zoek naar forten in de buurt op plaatsnaam (bijv. Utrecht)

VERKEN DE FORTEN, KASTELEN EN VESTINGSTEDEN...

Kids

Sterrenkijkavond

■ GeoFort

06-02-2016 18:00 tot 20:00

Eten en drink...

Dwalen over dijken bij KunstFort Asperen

■ KunstFort Asperen

07-02-2016 14:30 tot 17:00

Trouwen en f...

Teambuilding Fort Trivial inclusief

■ Meerdere forten ...

01-01-2016 31-12-2016

Bekijk alle activiteiten →

FORTEN OP DE KAART

Proef
de Linie

